

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ

ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ ІМ. Г. С. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. М. П. ДРАГОМАНОВА

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

**VIII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ,
ПРИСВЯЧЕНА 90-РІЧЧЮ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

**ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО,
КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ**

**МАТЕРІАЛИ VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ «ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ
ТЕХНОЛОГІЇ»**

**REPORTS OF THE VIII INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE “A PERSON, A SOCIETY, COMMUNICATIVE
TECHNOLOGIES”**

Харків
2020

УДК 740+656+338

ББК 87

Л 93

Головні редактори:

Панченко С. В. – доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, ректор Українського державного університету залізничного транспорту;

Андрущенко В. П. – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова

Редакційна колегія:

- Бутько Т. В.** – д-р техн. наук, професор, академік ТАУ
Лаврухін О. В. – д-р техн. наук, професор, чл.-кор. ТАУ, академік МАБЖ
Устенко О. В. – д-р техн. наук, професор, академік ТАУ
Бакланов О. М. – д-р хім. наук, професор
Ватуля Г. Л. – д-р техн. наук, професор
Калабухін Ю. Є. – д-р техн. наук, професор
Новіков Б. В. – д-р філос. наук, професор
Панков Г. Д. – д-р філос. наук, професор
Петрушов В. М. – д-р філос. наук, професор
Рассоха І. М. – д-р філос. наук, професор
Близнюк Л. М. – канд. філол. наук, доцент
Даніл'ян В. О. – канд. філос. наук, доцент
Колеснік К. Е. – канд. іст. наук, доцент, академік ТАУ
Куценко М. Ю. – канд. техн. наук, доцент
Панченко В. В. – канд. техн. наук, доцент
Павлов В. І. – канд. філос. наук, доцент
Прогонний О. М. – канд. техн. наук, доцент
Скорик О. О. – канд. техн. наук, доцент
Толстов І. В. – канд. філос. наук, доцент
Алексєєнко Н. В. – старш. викладач

Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету залізничного транспорту (протокол № 7 від 21.09.2020 р.)

Л 93 Людина, суспільство, комунікативні технології : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. присвяченої 90-річчю Українського державного університету залізничного транспорту, 15–16 жовтня 2020 р. Харків : ДІСА ПЛЮС, 2020. 295 с.
ISBN 978-617-7927-35-7

УДК 740+656+338

Друкується в авторській редакції

ISBN 978-617-7927-35-7

© Авторський колектив, 2020

НОВІТНІ ФІЛОСОФСЬКІ ДИСКУРСИ ІДЕНТИЧНОСТІ: СПРАВЕДЛИВІСТЬ ЗАМІСТЬ НАСИЛЬСТВА

Проблема ідентичності не випадково знову заявлена в програмі конференції, адже вона постає в якості однієї з головних проблем сучасної соціальної та політичної філософії, філософії моралі та права. За висловом відомого філософа Чарлза Тейлора, (до якого звертається не менш відомий українському загалу Френсіс Фукуяма у своїй останній роботі «Ідентичність. Прагнення до визнання і політика ресентименту»): ідентичність – це «потужна моральна ідея», вона має універсальний сенс через те, що «фіксує природню вимогу визнання гідності» [1, с. 203] та справедливості людського буття.

Всебічне дослідження проблеми ідентичності, її витоків та природи, особливо в контексті соціальних проєктів, заснованих на ідеї локальних, особливих «життєвих світів» та загальних, глобальних соціокультурних реалій лише розпочинається. Провідні сучасні, як західні, так і вітчизняні філософи, виходять насамперед з того, що важливий для розуміння колективної та персональної ідентичності процес глобалізації має глибинний морально-правовий вимір, а в царині соціальної моралі засадниче місце належить справедливості, бо саме її люди мусять дотримуватися, визнати в якості неусувного персонального, інституційного та соціокультурного боргу. Саме це чуття глобальної справедливості та солідарності спроможне забезпечити глобальне суспільство від нової, вже глобальної «системи ризиків» та «війни всіх проти всіх». Головним же мотивом постметафізичних дискурсів ідентичності дедалі більше стає теза про те, що класична філософія, як філософія самотнього суб'єкта, розминулася з названою проблемою, бо погордливо знехтувала інакшістю Іншого в діалозі, ущільненні персональних та соціальних взаємин, завдяки якому, власне, ми й стаємо самими собою, бо поважаємо Іншого, інше буття. Як наголошує Ф.Фукуяма: «Ідентичність виростає насамперед із відмінності між істинним внутрішнім «я» і зовнішнім світом соціальних правил і норм, котрі не визнають і не поважають цінність чи гідність цього внутрішнього «я» [1, с.33], а прагнення до визнання гідності «закладено в природі людини» [Там само].

Критикуючи ліберальний соціально-філософський проєкт та притаманну йому філософську антропологію, Ч.Тейлор обґрунтовує тезу про діалогічний та морально-онтологічний характер ідентичності: відповіді на питання про природу власного Я можливо лише спілкуючись з іншими людьми, що

впливає, насамперед, із докорінної діалогічності людського буття загалом. Його ідея ідентичності як обрїю, де поступово окреслюється для мене сутність блага, добра та зла, стає важливою настановою з огляду на переважно маніпулятивну спрямованість сучасних ЗМІ, які часто (особливо в царині політичній) спотворюють моральну картину світу. А порушення цілісності моральної свідомості індивіда є ознакою та синонімом тієї кризи ідентичності, котра оприявнюється не лише у відсутності для людини відповіді на принципові питання свого індивідуального і соціального буття, але й, зрештою, у втраті здатності до такої відповіді. Таким чином, «недосконалість модерну» розпочинається з діагнозу нездужань останнього: індивідуалізм, його темна сторона, яка полягає в зосередженості на власній особі, що знецінює та звужує обрїі нашого життя, призводить до втрати причетності до інших та суспільства в цілому – ставить під загрозу нашу гідність як громадян; домінування інструментального мислення. Власне з'ясування того, що таке модерна ідентичність допоможе оприявнити характерні риси кризи легітимації та уникнути крайнощів як песимізму так і оптимізму. А також досягти розуміння того (як наголошував вже Августин), що шлях до вищого блага йде через власне Я, автентичність власного життя може стати витокom універсальності буття загалом.

Визначаючи ідентичність як істотне підґрунтя, джерело смислу наших вподобань, думок і прагнень, варто не лише наголосити на діалогічному характері людського буття та ідентичності, але й окреслити те понятійне поле, турбота про яке уможливить розуміння новітніх аспектів проблеми. І насправді, для розуміння моєї приналежності до загального (національного, культурного і т. п.) цілого, я мушу з'ясувати сенс свого власного життя і прагнути до визнання його іншими людьми.

Власне філософське розуміння означених проблем корегується тим, що в пост-традиційному світі виникає парадоксальна, на перший погляд, ситуація: чим більше людина стає залежною від тієї чи тієї групи людей, тим більше зростає її відчуження від них. У межах таких псевдо-спільнот ніхто не бере, не хоче брати на себе справжньої відповідальності. Важливим для розгляду проблеми ідентичності стане й розуміння того, що ж таке – криза ідентичності. Передусім, – це сумнів в цінностях, яких людина дотримувалася раніше, а також неправильний опис та нормативне поле власного Я. Тобто йдеться про трагічне усвідомлення того, що норми, яких я сумлінно дотримувалася, не можуть претендувати на те, щоб вважати їх виправданими, легітимними, справедливими, а визнання їх такими було особистою та колективною помилкою.

Наше сьогodнішнє економічне та суспільне становище мусить укріпити нас в переконанні, що новітні інтерпретації проблеми ідентичності

допоможуть по-новому подивитися на власне буття. Завдяки ж працям К.-О.Апеля, А.Гонета, Р.Форста, Ф.Фукуями теорія ідентичності, гідності та визнання перетворилася в концепт, який не лише органічно пов'язує досвід персональної несправедливості та страждання з їх соціальними витоками, але й окреслює механізми, способи їх подолання – боротьби за гідність та визнання, проти дискримінації та приниження. Він прагне також показати як буденний досвід приниження та дискримінації має бути витлумаченим як нормативне та мотиваційне джерело боротьби проти економічної та культурної несправедливості. Саме досвід приниження спрямовує в нове річище осмислення проблеми ідентичності, актуалізує такі поняття як честь, гідність, повага. Адже люди обурюються проти зневаги так само рішуче як і проти порушення їх інтересів. І якщо йдеться не про механічне застосування навіть справедливої процедури прийняття суспільних рішень, а з повагою до людей, визнанням їх думок та прагнень, то люди набагато легше приймають рішення, навіть якщо воно не на їхню користь.

До того ж надмірне захоплення проблемами ідентичності може стати на перешкоді адекватному осмисленню складних соціальних проблем і навіть свободі слова та «раціональному дискурсу, необхідному для підтримки демократії». «Замість властивого ліберальній демократії права на висловлювання будь-яких думок та ідей «переважна увага до ідентичності стає на перешкоді змістовної та неупередженої дискусії. Зосереджуючись на життєвому досвіді груп з різною ідентичністю, ми ставимо суб'єктивні, емоційні переживання вище їх раціонального осмислення» [1, с.151].

Таким чином, послідовний аналіз проблеми ідентичності через дослідження її природи та структури, засад формування та методологічних принципів осмислення цього важливого виміру людського буття мусить опиратися на праці й інших відомих західних філософів (З.Баумана, Ю.Габермаса, Ш.Гозепата, М.Нусбаум, Р.Форста, Н.Фрейзер). Йдеться про осмислення запропонованих ними способів гідного людського існування за умов кризи ідентичності, трансформацію її соціокультурного контексту людської ідентичності, «зникнення соціального» в сенсі втрати людиною контролю над соціальними процесами та того істотного універсального середовища, яке убезпечувало спільне буття. Критична реконструкція політичної антропології Ч.Тейлора стане способом пошуку синтезу індивідуальності та спільноти, синтезу, який виходить передусім з того, що не варто бути індивідуалістом, проте варто проживати своє, власне життя. Таким чином (через поглиблений аналіз таких понять як «визнання», «соціальна та моральна рівність», «екзистенційний досвід», «громадянські чесноти», «громадянська ідентичність») автор робить висновок про те, що

«недосконалість модерну», його «патології» вкорінені не лише в вадах індивідуалізму, а і у кризі легітимації, як одній із основних ознак кризи ідентичності. Йдеться про незгоду громадян терпіти, визнавати примус та накази свого суспільства в якості справедливих.

А принципово важлива для сучасної філософії теза про сутнісний зв'язок справедливості, визнання, гідності та ідентичності, сконцентрована передусім у тому, що справедливість соціальних взаємин органічно зумовлена не стільки способом розподілу матеріальних благ, скільки процесами суспільного та індивідуального визнання. З цієї точки зору, саме люди, яким властива гідність, можуть стати не лише об'єктами, а і суб'єктами справедливості, тобто громадянами. Завдяки подоланню політичного патерналізму та існуванню індивіда як суб'єкта політичної дії відбувається глибинне переакцентування ідентичності із завузького поля міжособистісного спілкування і формування нової, заснованої на людській гідності та чесності, моделі соціальної справедливості та постконвенційної ідентичності.

К.-О.Апель, осмислюючи умови формування постконвенційної ідентичності сучасної людини, наголошує на тому, що конкретна, жива людина на спроможна набути своєї особистої ідентичності без патріотизму, проте постконвенціональний патріотизм «має здобути нормативно-моральну перевагу», а «автентичність та автономія розуму становлять ідеальні доповнювальні моменти постконвенціональної ідентичності індивіда». Ми мусимо й далі осмислювати умови можливості ідентичності особистості, заснованих на постійному напруженні сучасної людини між автономією розуму і автентичністю вибору. Його ж теза про значущість в цьому сенсі поглибленого розуміння відносин визнання як механізму взаємодії «конститутивних для процесу соціалізації людини відносин у спільноті і відносин у суспільстві» стала методологічним вступом до наступного аспекту осмислення проблеми ідентичності. То ж саме проблема визнання, ідентичності та нехтування ними перетворилася (насамперед завдяки працям А.Гонета та Ч.Тейлора) в ідею, яка пов'язує досвід персональної несправедливості та страждання з їх соціальними витоками, витлумачує буденний досвід приниження та дискримінації як нормативне та мотиваційне джерело боротьби проти економічної та культурної несправедливості.

В новітній філософії ми можемо також відшукати не лише перспективи подальшого осмислення феномену ідентичності в аспекті співвідношення її універсально-правових вимірів та культурно-історичних контекстів. А також і аргументи на користь дослідження «принципів становлення громадянської ідентичності на основі індивідуальних прав і свобод, відношення вільної особистості й національно-державної системи регулювання міжлюдських

стосунків й дій громадянина, публічного і приватного» [2, с. 8]. Проте варто не забувати про те, що йдеться і про теоретичну, філософську, і про реальну проблему: «Ідентичність може бути використана як для того, щоб сіяти розбрат, проте її можна використати і вже використовували – для інтеграції та об'єднання. І зрештою така політика ідентичності стане дієвим засобом від сучасного популізму» [1, с. 226] та утвердження політики гідності, як важливого доповнення політики ідентичності на шляху мирного, справедливого, ненасильницького подолання непорозумінь між «своїми» і «чужими».

Список використаних джерел

1. Фукуяма Ф. Стремление к признанию и политика неприятия. Київ, 2020. 256 с.
2. Національна ідентичність і громадянське суспільство. Київ, 2018. 464 с.

ТИТАР О. В., д.філос.н., доцент

Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

(м. Харків, Україна)

ФІЛОСОФІЯ ЗОРОВОГО ОБРАЗУ

Постановка проблеми. Візуальне сприйняття та особливості довербального осмислення світу, що лежать в основі образного мислення та є основою створення метафор на вербальному рівні, аналізується багатьма як філософами, так і культурологами, як психологами мистецтва, так і семіотиками культури. Серед найголовніших такі нещодавні ґрунтовні дослідження, як дослідження Ф. Альперсона, Д. Бома, Дж. Вестфалю, К. Гардіна, Дж. Гейджа, К. Лайдесмана, Дж. Маунда, В. Тернера. **Мета** – розглянути різноманітні аспекти візуального сприйняття, філософські механізми побудови зорового (візуального) образу, на основі чого уточнити філософську інтегративну голографічну модель людини.

Виклад основного матеріалу та отриманих наукових результатів дослідження. М. Гайдеггер в статті «Теза Канта про буття» торкається одного з головних визначень «Критики чистого розуму» І. Канта: «Буття явно не є реальний предикат, тобто поняття про щось таке, що могло би входити до поняття тієї чи іншої речі. Воно є просто полагання речі або відомих визначень самих по собі» [2, с. 521]. Говорячи про смисл негативного виразу, М. Гайдеггер доводить, що буття в кантівському розумінні є «нічого з речового,

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ І. ФІЛОСОФСЬКІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

ПРИВІТАННЯ УЧАСТНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ С.В.ЛАНЧЕНКО	3
АБАШНІК В.О. ЕДМУНД ГУССЕРЛЬ У ФІЛОСОФІЇ ІСИДОРА ПРОДАНА (1854–1919/20)	6
АБАШНІК У.В. ВАЛЬТЕР БЕНЬЯМІН (1892–1940) ТА МЕДІА-ФІЛОСОФІЯ	10
АЛЕКСЄЄНКО Н.В. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ	13
АНДРУЩЕНКО В.П. ПЛАГІАТ ТА НЕДОБРОЧЕСНІСТЬ – ЗАГРОЗА НАУКОВОМУ ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ	15
БАБИЧ В.П. ОСНОВИ РАЗУМНОГО, ЦИВИЛИЗОВАНОГО МЫСЛЕТВОРЧЕСТВА	21
БЛИЗНЮК Л.М. ФЕНОМЕН МОВЛЕННСВОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	31
ГОРОБЧУК Л. М. СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ ОСОБИСТОСТІ У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ	34
ГРОМОВА О.В. РОЛЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РОЗВИКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	38
ДАНІЛ'ЯН В. О. ДУАЛЬНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА НЕДОЛІКИ	41
ДАНІЛ'ЯН В. О. ПРОБЛЕМА СВОБОДИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ТВОРЧОСТІ НОРВЕЗЬКОГО ФІЛОСОФА ЛАРСА СВЕНДСЕНА	44
ДАХНІЙ А.Й. Г.С. СКОВОРОДА ТА Т.Г. ШЕВЧЕНКО ЯК ЗАСНОВНИКИ УКРАЇНСЬКОГО ЕКЗИСТЕНЦІАЛІЗМУ	46
ДОВГАНЬ А. О. Н.МАЛЬБРАНШТА ДАВНЬОКИТАЙСЬКА ФІЛОСОФІЯ	51
ДОЛЬСКАЯ О.О. ФОРМУВАННЯ НАРРАТИВУ ПОСТЛЮДИНИ: РОЗДУМИ ПРО ПІДГРУНТЯ НОВОЇ АТРОПОЛОГІЇ	57
ЗАГРІЙЧУК І. Д. НЕЗАВЕРШЕНІСТЬ КОМУНІКАТИВНОГО ПРОЦЕСУ ЯК ЗАПОРУКА СОЦІАЛЬНОЇ ЗЛАГОДИ	61
ІЛЬІН В.В., ІЛЬІНА А.А. РАЦИОНАЛЬНОСТЬ ПОВЕДЕНИЯ И ПРОБЛЕМА СООТНОШЕНИЯ ЭТИКИ И ЭКОНОМИКИ	65
КАРПЕНКО І.В. «ВЗАЄМНІСТЬ ПЕРСПЕКТИВ» А. ЩЮЦА ЯК МОЖЛИВІСТЬ КОМУНІКАЦІЇ	71
КОЛЕСНИК К.Е. ПРОЕКТ RAIL BALTICA: РОЗБУДОВА ТА ГЕОПОЛІТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ	75
КОЛИЧЕВА Т.В. ГЕШТАЛЬТ-МЕТОДОЛОГІЯ ПІЗНАННЯ ЛЮДСЬКОЇ СУТНОСТІ ЯК ЗАСІБ НАБЛИЖЕННЯ ДО ІДЕНТИЧНОСТІ ІНДИВІДА	81
КОММЕДАЛ О. ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО В НОРВЕГІЇ: ДОСВІД ПРАКТИЧНОГО ВТІЛЕННЯ	84
ЛЕБЕДЄВ В. О. ЖАНР «ТЕМНЕ ФЕНТЕЗІ» У СУЧАСНІЙ МАСОВІЙ КУЛЬТУРІ	87
ЛЮБІВИЙ Я.В. КОНСТРУКТ ТА ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ СВОБОДИ У КРИЗОВОМУ СОЦІУМІ	88

ЛЯХ В.В. КРИЗА ІДЕНТИЧНОСТІ В ФІЛОСОФСЬКО-ІСТОРИЧНОМУ ВИМІРІ	94
МАМЕНКО Т.В. ФІЛОСОФІЯ МАХІЗМУ В УКРАЇНІ: ЕМПІРІОСИМВОЛІЗМ П.С.ЮШКЕВИЧА	98
НЕШКО С.І. РОЛЬ ПЕРЕКЛАДАЧА, ЯК ТЕХНІЧНОГО КОМУНІКАТОРА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	103
НОВІКОВ Б.В. О ФИЛОСОФИИ И ФИЛОСОФСТВЕ	105
ОВЧАРЕНКО Н.М. МОЗОК, ПОВЕДІНКА ТА МЕТАФОРА	116
ПАВЛОВ В.І. ЕВОЛЮЦІЯ УЯВЛЕНЬ ПРО СЕКСУАЛЬНІСТЬ ЯК АКТУАЛІЗАЦІЯ ВІДНОШЕННЯ ДО САМОГО СЕБЕ	119
ПАНКОВ Г. Д. ЗАНЯТИЕ СОБОЙ КАК ПРОЦЕСС КОНСТРУИРОВАНИЯ ИДЕАЛЬНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ В ХРИСТИАНСКОМ ДИСКУРСЕ	129
ПЕТРУШЕНКО В.Л. ЩО Ж ТАКЕ БУТТЯ І ЯК ЙОГО ОСМИСЛИТИ?	133
ПЕТРУШЕНКО О.П. УТОПІЯ ЯК СПОСІБ КОМУНІКАЦІЇ ЛЮДИНИ ІЗ НАЛЕЖНИМ	142
ПЕТРУШОВ В.М. «ЛЮДИНА ЗАГИНЕ І НА ЇЇ МІСЦЕ ПРИЙДЕ НАДЛЮДИНА» Ф.НІЦШЕ. ТАК ГОВОРИВ ЗАРАТУСТРА	144
ПОНОМАРЕНКО В.Є. НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ КОМПОНЕНТ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ).	148
ПОНОМАРЕНКО Н.В. КОНАТИВНА, СИГНІФІКАТИВНА ТА СТРУКТУРНА ХАРАКТЕРИСТИКА АНГЛІЙСЬКИХ, РОСІЙСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ	150
ПОНОМАРЬОВ О. С.,ХАРЧЕНКО А. О.,ЧЕБОТАРЬОВ М. К. ТЕХНОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК ЯК ЧИННИК КОЕВОЛЮЦІЇ ЛЮДИНИ І ПРИРОДИ	153
РАССОХА И. Н. УСКОРЕНИЕ ИСТОРИИ 12/4, «АНТРОПНЫЙ ПРИНЦИП» И ВОЗМОЖНОСТЬ БЛИЗКОГО «КОНЦА ИСТОРИИ»	157
РУМЯНЦЕВА Т.Г. ИДЕЯ НИЦШЕ О СВЕРХЧЕЛОВЕКЕ И СОВРЕМЕННОСТЬ САМОЙЛЕНКО Д. О. ТРЕНДИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	166
САМОЙЛЕНКО Д. О. ТРЕНДИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	169
СИВОГРАКОВА З.А. ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЗМІСТ І ПЕДАГОГІЧНА РОЛЬ ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	173
СИТНІЧЕНКО Л.А. НОВІТНІ ФІЛОСОФСЬКІ ДИСКУРСИ ІДЕНТИЧНОСТІ: СПРАВЕДЛИВІСТЬ ЗАМІСТЬ НАСИЛЬСТВА	176
ТИТАР О. В. ФІЛОСОФІЯ ЗОРОВОГО ОБРАЗУ	180
ТИХОНРАВОВ С.М. КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ФАХІВЦІВ ЗАЛІЗНИЧНОЇ ГАЛУЗІ	184
ТОЛСТОВ І.В. ВЗАЄМОЗУМОВЛЕНІСТЬ ЛЮДСЬКОЇ ГІДНОСТІ ТА ПРАВ ЛЮДИНИ	185
ТОНІО В. КОРОНАВІРУСНА КРИЗА: НЕХАЙ ВИРІШУЄ ЖЕРЕБ!	188
ХРИСТОФ Р. ПОПУЛІСТИ: ВЖЕ ПЛАТОН ЗАСТЕРІГАВ ВІД НИХ	192

Наукове видання

**VIII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ,
ПРИСВЯЧЕНА 90-РІЧЧЮ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ «ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ
ТЕХНОЛОГІЇ»**

**REPORTS OF THE VIII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE
“A PERSON, A SOCIETY, COMMUNICATIVE TECHNOLOGIES”**

м. Харків, 15–16 жовтня 2020 р.

Відповідальність за наукову достовірність матеріалів та відсутність плагиату
несуть автори

Матеріали публікуються в авторській редакції

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times ET.
Умов. друк. арк. 17,15. Наклад 100 прим. Замов. № 1006/8-20.

Видавництво ТОВ «ДІСА ПЛЮС»
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: серія ДК № 4047 від 15.04.2011 р.
61029, м. Харків, шосе Салтівське, буд. 154. Тел. (057) 768-03-15,
e-mail: disadruk@gmail.com

Надруковано з готових оригінал-макетів у друкарні ФОП Петров В. В.
Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.
Запис № 2400000000106167 від 08.01.2009 р.
61144, м. Харків, вул. Гв. Широнінців, 79в, к. 137, тел. (057) 778-60-34.
e-mail: bookfabrik@mail.ua